

Zadeva C-230/20

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

3. junij 2020

Predložitveno sodišče:

Augstākā tiesa (Senāts) (Latvijas) (vrhovno sodišče, Latvija)

Datum predložitvene odločbe:

2. junij 2020

Pritožnica:

AAS „BTA Báltica Insúmanse Company“

Druga stranka v postopku:

Valsts ieņēmumu dienests (državna davčna uprava)

Predmet spora o glavni stvari

Ničnostna tožba zoper odločbo davčne uprave o izvršbi zoper poroka zaradi davčnega [carinskega] dolga.

Predmet in pravna podlaga vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predložitveno sodišče v skladu s členom 267 PDEU prosi za razlago člena 221(3) Uredbe št. 2913/92, da se razjasni, ali je treba poroka šteti za dolžnika v širšem pomenu in ali se torej zanj uporabljajo roki, ki se uporabljajo za dolžnika. Če to ni tako, [se sprašuje], ali je treba poroka šteti za naslovnika izvršitve odločbe ali izvršbe za izterjavo dolga ali pa ga je treba šteti za osebo, zoper katero je predlagana izvršba in za katero se torej uporabljajo pravni predpisi državne članice o izvršitvi, med katerimi so predpisi o rokih. Če se porok ne šteje za dolžnika niti naslovnika izvršitve odločbe ali osebo, zoper katero je predlagana izvršba, predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba zahtevo, izhajajočo iz načela pravne varnosti, v skladu s katerim je treba spoštovati razumen zastaralni rok, izpolnjevati tudi za poroka.

Vprašanja za predhodno odločanje

- (1) Ali je treba šteti, da je garant, na katerega se nanaša člen 195 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti – v različici, spremenjeni z Uredbo (ES) št. 2700/2000 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2000 – dolžnik v smislu člena 221(3) [iste uredbe] in da se zato za navedenega garanta uporablja rok, določen v navedenem členu 221(3)?
- (2) Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali je treba garanta – v skladu s členom 232(1)(a) navedene uredbe – šteti za naslovnika izvršitve odločbe ali izvršbe za izterjavo dolga ali pa ga je treba šteti za osebo, zoper katero je predlagana izvršba in za katero se torej uporabljajo pravni predpisi državne članice o izvršitvi, med katerimi so predpisi o rokih?
- (3) Če se v skladu z veljavnimi predpisi Evropske unije garant ne šteje za dolžnika v smislu člena 221(3) navedene uredbe niti za naslovnika izvršitve odločbe ali osebo, zoper katero je predlagana izvršba, ali zahteva, izhajajoča iz načela pravne varnosti, v skladu s katerim je treba spoštovati razumen zastaralni rok, velja tudi za garanta?

Navedene določbe prava Unije

Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti [v različici, spremenjeni z Uredbo (ES) št. 2700/2000 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2000]; člen 1, člen 4(12), člen 195(1), člen 221, člen 222 in člen 232(1)(a).

Navedene določbe nacionalnega prava

Likums „Par nodokliem un nodevām“ (zakon o davkih in dajatvah): člen 23(1) in (2) ter člen 26(8).

Muitas likums (carinski zakon) (veljaven do 5. julija 2016): člen 12(1) in člen 26(1).

Administratīvā procesa likums (zakon u upravnem postopku): člen 64 in člen 360(4).

Ministru kabineta 2011.gada 6. septembra noteikumi Nr. 691 „Noteikumi par nodokļu parāda galvojumu preču mītošanai“ (uredba ministrskega sveta št. 691 z dne 6. septembra 2011 o določbah o zavarovanju davčnega dolga pri carinjenju blaga; razveljavljena od 2. avgusta 2017): točke 2, 18, 19, 21, 46 in 53.2.

Sodna praksa Sodišča Evropske unije

Sodbe Sodišča:

- z dne 8. maja 2008, Ecotrade, C-95/07 in C-96/07 (EU:C:2008:267), točka 48 (razumen rok);
- z dne 21. januarja 2010, Alstom Power Hydro, C-472/08 (EU:C:2010:32), točka 16 (prepoved neskončno dolgega izpodbijanja davčnega položaja davčnega zavezanca), in točka 21 (razumen rok);
- z dne 10. decembra 2015, Veloserviss, C-427/14 (EU:C:2015:803) (zastaranje), točka 30 (načelo pravne varnosti), točka 31 (prepoved neskončno dolgega izpodbijanja davčnega položaja davčnega zavezanca);
- z dne 21. junija 2012, Elsacom, C-294/11 (EU:C:2012:382), točka 29 (prepoved neskončno dolgega izpodbijanja davčnega položaja davčnega zavezanca);
- z dne 22. decembra 2010, ASTIC, C-488/09 (EU:C:2010:820), točka 41 (rok, po izteku katerega dolžniku ni več mogoče poslati sporočila o carinskem dolgu);
- z dne 22. novembra 2017, AEBTRI, C-224/16 (EU:C:2017:880), točki 97 in 105 (pojem „dolžnika“);
- z dne 25. januarja 2017, Ultra-Brag, C-679/15 (EU:C:2017:40), točka 22 (pojem „dolžnika“);
- z dne 17. novembra 2011, Jestel, C-454/10 (EU:C:2011:752), točka 12 (pojem „dolžnika“);
- z dne 15. aprila 2010, Barth, C-542/08 (EU:C:2010:193), točka 28 (razumen zastaralni rok);
- z dne 14. junija 2012, CIVAD, C-533/10 (EU:C:2012:347), točka 23 (razumen zastaralni rok).

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Pritožnica, zavarovalna delniška družba „BTA Baltic Insurance Company“ (prej: „InterRisk Vienna Insurance Group“), je družbi SIA „H9L“ zagotovila splošno zavarovanje, za katero je bila sklenjena polica splošnega zavarovanja, ki je veljala od 5. aprila 2012 in 4. aprila 2013.
- 2 Valsts ieņēmumu dienests (državna davčna uprava, v nadaljevanju: VID) je po carinskem pregledu v skladišču družbe SIA „H9L“ 11. februarja 2013 potrdila, da tam ni bilo blaga, ki je bilo prijavljeno v postopku carinskega skladiščenja. Zato je

VID z odločbo z dne 8. aprila 2013 naložila poravnavo dajatev ob uvozu, ki jih je dolgovala družba SIA „H9L“.

- 3 Ker je bila navedena odločba po njenem izpodbijanju pred pristojnim organom potrjena, vendar ni bila izvršena, je VID začela izvršbo za izterjavo neporavnane carinskega dolga.
- 4 Sodni izvršitelj je 27. septembra 2016 neizvršene odločbe o izterjavi vrnil VID, potem ko je dlje časa in brez uspeha poskušal izvesti izvršbo zoper glavnega dolžnika. Zato je VID 12. maja 2017 od pritožnice, ki je nastopala kot porok, zahteval plačilo davčnega dolga družbe SIA „H9L“.
- 5 Pritožnica se je zoper ta prisilni ukrep pritožila pri nadrejenem, toda VID je pritožbo zavrnila z odločbo z dne 16. junija 2017.
- 6 Pritožnica je nato vložila tožbo zoper zadnjenavedeno odločbo pri Administratīvā rajona tiesa (upravno sodišče prve stopnje, Latvija), ki je ugodilo njenim predlogom.
- 7 Nasprotno pa je Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče, Latvija), ki je odločalo v pritožbenem postopku, s sodbo z dne 28. decembra 2018 zavrnilo predloge [sedanje] pritožnice.
- 8 Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče) je navedlo, da v sporu ni bilo dvoma o tem, da je dolg družbe SIA „H9L“ nastal med veljavnostjo police, ki jo je izdala pritožnica. V skladu s točko 22 uredbe ministrskega sveta št. 691 mora porok plačati ta davčni dolg v 10 dneh, določenih v podtočki 24.1 [navedene uredbe].
- 9 [Po mnenju navedenega sodišča] se roki, določeni v nacionalni zakonodaji za poravnavo davčnega dolga, zahtevo za plačilo, naslovljeno na dolžnika, in izterjavo dolga od dolžnika, nanašajo na dolžnika, ne na poroka, ki ni dolžnik v smislu carinskega zakonika, zakona o davkih in dajatvah ter carinskega zakonika.
- 10 [Po mnenju Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče)] je VID za obravnavo izterjave uporabila procesno ureditev, določeno v nacionalni zakonodaji, pri čemer se je najprej obrnila na dolžnika, ko pa je ugotovila, da njegovega dolga ni bilo mogoče izterjati, se je obrnila na poroka. Poleg tega se je v skladu z nacionalno zakonodajo od poroka zahtevalo samo plačilo zneska glavnega dolga zaradi uvoznih dajatev.
- 11 [Kot je omenilo navedeno sodišče,] niti ob preverjanju davčnega dolga niti zdaj ne obstaja pravni predpis, ki bi določal rok, v katerem se lahko od poroka zahteva plačilo davčnega dolga.
- 12 Vendar pa je [po njegovem mnenju] VID ravnala pravočasno, to je sedem mesecev po prejemu informacije o nezmožnosti izterjave dolga, ko je od poroka zahtevala plačilo dolga družbe SIA „H9L“.

- 13 Pritožnica je pri predložitvenem sodišču vložila kasacijsko pritožbo.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 14 Pritožnica meni, da več kot štiriletnega roka od izdaje upravnega akta, s katerim je bil razglašen carinski dolg, ni mogoče šteti za razumnega. Poleg tega po njenem mnenju ni pomembno, da je VID od družbe SIA „H9L“ poskušala (čeprav zaman) izterjati dolg.
- 15 Po njenih trditvah bi lahko Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče) uporabilo splošne roke, zajete v zakonu o upravnem postopku, člen 221(3) carinskega zakonika ali tudi triletni rok, ki se po analogiji uporablja za druga pravna področja (uradna obvestitev o zavarovalnem dogodku, terjatve, ki izhajajo iz trgovinskih poslov).
- 16 Poleg tega pritožnica ne razume, zakaj se ne bi zanjo uporabila zahteva, ki izhaja iz načela pravne varnosti in ki je priznana v sodni praksi Senāts (vrhovno sodišče, Latvija), v skladu s katero je treba spoštovati razumni rok, pa tudi načelo dobrega upravljanja.
- 17 V zvezi s tem se pritožnica sklicuje na sodno prakso Sodišča Evropske unije glede pojma razumnega roka in zastaranja, pri čemer poudarja, da je Sodišče razglasilo, da ni mogoče neskončno dolgo izpodbijati davčnega položaja davčnega zavezanca.
- 18 Pritožnica meni, da je pristop, naveden v sodbi [Administratīvā] apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče) v zvezi z uporabo in razlago pravnih predpisov, v nasprotju s tem, kar je razglasilo Sodišče, zato prosi, naj se navedenemu sodišču predloži več vprašanj za predhodno odločanje o zastaralnem roku v primeru poroka.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 19 V skladu z določbami člena 23(1) zakona o davkih in dajatvah bo davčna uprava, po izvedbi davčnega ([ali] revizijskega) nadzora, v skladu z davčnimi predpisi določila ali prilagodila posamezne zneske, ki jih je treba sporočiti v davčnih in informativnih napovedih, obdavčljive prihodke ([ali] izgube) in plačila davkov ([ali] dajatev) in bo lahko naložila globo v treh letih od plačilnega roka, določenega v zakonodaji. V skladu s členom 26(8) navedenega zakona pa bo odločba o izterjavi neporavnanih davčnih plačil izvršena v triletnem roku od njegovega sprejema. Zastaralni rok za izvršitev te odločbe je tri leta, v skladu s členom 360(4) zakona o upravnem postopku. V carinskem zakonu je določeno, da bodo v primerih, v katerih nastane ali lahko nastane carinski dolg, carinski organi zahtevali zavarovanje.

- 20 Senāts (vrhovno sodišče) v zvezi s tem navaja, da mora odgovoriti, ali je upravičeno od pritožnice zahtevati plačilo carinskega dolga, za katerega je zavezan kot porok. V ta namen je bistveno pojasniti, ali morajo carinski organi pri zahtevanju plačila dolga od poroka spoštovati določen rok.
- 21 Razmerja med davčnim dolžnikom in državo so jasno urejena s predpisi, zlasti kar zadeva roke, v katerih lahko država uvede postopek zoper davčnega zavezanca ali glavnega dolžnika. Nasprotno pa v pravnih predpisih ni *expressis verbis* roka, v katerem se lahko zahteva plačilo dolga od poroka. V zvezi s tem Senāts (vrhovno sodišče) navaja, da je v sodni praksi Sodišča ([sodba] Veloserviss) priznано načelo pravne varnosti, ki je del pravnega reda Unije in v skladu s katerim ni mogoče neskončno dolgo izpodbijati davčnega položaja davčnega zavezanca (točka 30).
- 22 Senāts (vrhovno sodišče) navaja, kot je poudarilo Sodišče, da člen 221(3) carinskega zakonika določa rok, po izteku katerega dolžniku ni več mogoče poslati sporočila o carinskem dolgu ([sodba] Astic, točka 41). Senāts (vrhovno sodišče) dvomi, da bi bila v tej zadevi izključena uporaba navedenega predpisa, meni pa tudi, da ni nedvoumno pojasnjeno, na katere vrste subjektov se nanaša ta predpis in ali vključuje tudi poroka.
- 23 Senāts (vrhovno sodišče) v zvezi s pojmom „dolžnika“ navaja, da v skladu s členom 4, točka 12, carinskega zakonika za tako osebo velja vsakdo, ki mora plačati znesek carinskega dolga. V skladu z ustaljeno sodno prakso je lahko dolžnik vsakdo, ki ve ali ki bi moral vedeti, da ni bila izpolnjena obveznost, določena v carinskih predpisih, ali ki je deloval v imenu osebe, ki mora izpolniti obveznost, ali ki je sodeloval pri dejanjih, zaradi katerih niso bile izpolnjene predpisane obveznosti ([sodbi] AEBTRI, točki 97 in 105, ter Ultra-Brag, točka 22). Za dolžnika se lahko vsekakor šteje kdor koli, ki sodeluje v carinskem postopku. Poleg tega, čeprav je Sodišče razglasilo, da je pojem „dolžnika“ širok in obenem izčrpen ([sodbi] AEBTRI, točka 95, in Jestel, točka 12), Senāts (vrhovno sodišče) dvomi, da bi bilo mogoče poroka šteti za dolžnika v zgoraj navedenem klasičnem pomenu, saj je navedeni porok v vsakem posameznem primeru vključen v spor, kadar je bila ugotovljena kršitev carinskih predpisov, kadar ni bilo mogoče izterjati dolga od glavnega dolžnika in kadar je treba pokriti davek, ki ni bil plačan brez upravičenega razloga.
- 24 V skladu z latvijskim pravom lahko oseba, ki postane porok, intervenira bodisi v [davčnih] razmerjih med davčnim zavezancem in VID, kadar je nastal davčni dolg, bodisi le v razmerjih, ki jih je treba predvideti v prihodnosti, kadar še obstaja možnost za nastanek davčnega dolga. Posledično v drugem primeru obstaja določena stopnja negotovosti glede vloge poroka v razmerjih med davčnim zavezancem in davčno upravo. Poleg tega je v obravnavani zadevi davčna uprava poroka o nastalih dolgovi obvestila šele potem, ko je nekaj časa izvajala ukrepe izvršbe.

- 25 Senāts (vrhovno sodišče) poleg tega dvomi tudi o zakonitosti ukrepov davčne uprave, saj ni jasno, ali je treba poroka takrat, kadar intervenira v razmerjih med davčnim zavezancem in davčno upravo v zvezi z dolgom, ki lahko šele nastane, treba šteti za dolžnika za namene člena 221(3) carinskega zakonika, ali za drugega pravno neodvisnega subjekta.
- 26 V točki 21 uredbe ministrskega sveta št. 691 je poroku priznana pravica, da prosi VID, naj mu zagotovi informacijo v zvezi z različnimi konkretnimi storjenimi ali opuščenimi dejanji odgovorne osebe v zvezi z izvršitvijo zavarovanja, vključno z [informacijo], ki se nanaša na davčne dolgove. Zato ima porok določeno možnost, da sam preveri položaj glede zavarovanj, ki jih je zagotovil. Vendar ni jasno, ali je ta možnost zadostna za upravičenje negotovosti (glede roka) v zavarovalnih razmerjih.
- 27 Poleg tega se mora v skladu s členom 195(1) carinskega zakonika garant pisno zavezati, da bo solidarno z dolžnikom plačal zavarovani znesek carinskega dolga, ki postane izterljiv. Posledično se lahko, za namene člena 221(3) [istega zakonika], šteje za dolžnika in tako spada med subjekte, ki jim je treba v skladu z navedenim členom 221(3) sporočiti carinski dolg v treh letih.
- 28 V carinskem zakoniku ni podrobneje naveden postopek izvršitve, ki ga je treba uporabiti v nadaljevanju, saj mora ta vidik urejati vsaka posamezna država članica. Vendar pa se morajo v skladu s sodno prakso Sodišča države članice prilagoditi pravu Unije, v tem primeru carinskemu zakoniku ([sodba] Veloserviss, točka 19). To pomeni, da morajo spoštovati načelo pravne varnosti in, še konkretnije, [določiti] razumen zastaralni rok ([sodbe] Barth, točka 28, CIVAD, točka 23, [in] Veloserviss, točka 32). Ta rok je v skladu z latvijskim pravom tri leta (člen 360(4) zakona o upravnem postopku; člen 26(8) zakona o davkih in dajatvah).
- 29 Čeprav je jasno, da mora davčna uprava pri izterjavi davčnega dolga spoštovati določene roke, saj ne sme priti do položaja, v katerem se sploh ne obvesti o kakršnem koli roku, ni nedvoumnega odgovora na vprašanje, ali je treba te roke uporabljati tudi za poroka. Za odgovor na to vprašanje je treba pojasniti vlogo poroka v obligacijskem razmerju na področju carin med davčnim zavezancem in davčno upravo v fazi izvršbe za izterjavo dolga. Zato Senāts (vrhovno sodišče) dvomi glede razlage prava Evropske unije. Če bi bil odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje pritrdilen, potem bi bilo vprašanje o roku v zvezi s porokom v fazi izvršitve brezpredmetno. Če pa bi bil odgovor na prvo vprašanje nikalen, bi bilo treba pojasniti, ali bi bilo treba poroka – čeprav ni bil naslovnik odločbe o plačilu dolga niti oseba, na katerega se je [ta] neposredno nanašala – šteti za naslovnika odločbe o izvršbi za izterjavo dolga [ki se nanaša na] izvršitev odločbe [o plačilu] ali osebo, na katero se [ta] nanaša, in ali je treba posledično za poroka porabiti predpise države članice o izvršitvi, med katerimi med katerimi so predpisi o rokih. Če niti ena niti druga rešitev nista v skladu s pravom Unije, bo treba pojasniti, ali obstaja možnost za določitev zahteve, ki izhaja iz načela pravne

varnosti, da se spoštuje razumni zastaralni rok, ki bi ga sodišče moralo ustrezno določiti v vsakem posameznem primeru.

DELovni DOKUMENT